

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Gărei, No. 25

Abonamentu 10 lei pe an

Consiliul Comunei Constanța

Se cunosc părerile noastre în privința consiliului actual al comunei Constanța încă de la alegerea și constituirea lui.

Cele ce s-au mai petrecut la comună de două luni încoace, timpul de vacanțe în care ziarul nostru nu apare, ne întăresc mai mult în aprecierile ce am emis.

Două mari ziare din Capitală, *Voința Națională*, organul partidului național-liberal, și *Patriotul*, ziar amic al guvernului actual, al cărui director, d-l C. C. Bacalbașa, a petrecut o lună de zile în Constanța, luna lui August, au desvelit în mai multe articole toate mizeriile ce saū petrecut în consiliu, deosebind și caracterizând pe aleșii fostului prefect G. Cananău în două tabere distincte: *lefeșii* și *nelefeșii*, după modul de a vedea și a gospodări lucrul public al actualilor părinți ai orașului.

Din nenorocire, toate amănunțele ce s-au spus în numitele ziare: cum primarul nu chema la deliberațiunile consiliului pe adversarii mai dârji ai proiectelor sale; cum multe lucrări și furnituri să angajaū fără licitație; cum consilierii, în majoritate invariabilă de 5 «nelefeșii» contra 3 «lefeșii» — un consilier nelefeșiu lipsea vecinic de la ori ce ședință, — nu admiteaū nici o cheltuială ori cât de necesară, și cum respingea sistematic ori-ce lucrare proiectată; cum această majoritate, în cele din urmă, ședința de la 15 Iulie, a dat

administrației comunale un vot de blam formal — toate acele amănunte, din nenorocire, sunt adevărate, fapte petrecute, scrise în procesele-verbale ale ședințelor consiliului.

Tot ce s'a petrecut, cu ceea ce se vorbește în oraș, constituie un scandal, ale cărui detalii trebuie să ne abținem de a le întipări în memoria Constanțenilor; mai cu seamă că toate acele faimoase deciziuni, trecute în registrul de ședințe, au fost anulate, ca neavenite, de d-l ministru de interne.

Lucrurile ajunseseră în așa hal, că directorul *Patriotului*, unul din cei mai vechi și bine reputați ziaristi, a fost nevoit a scrie într'unul din articolele sale de fond, următoarele:

... în întreg orașul n'am întâlnit om, Român ori strein, conservator, junimist sau liberal, negustor sau funcționar, militar sau independent, care să nu se apuce cu mâinile de cap când e vorba despre administrația orașului Constanța.

Aceste le serie și subserie un director al unui mare ziar, un bărbat care toată viața lui a fost independent, care n'are nici în clinici în mână cu orașul Constanța și locuitorii săi, prin urmare un judecător imparțial.

Ministrul adinteriu la interne d-l General Lahovary, vroind să îndrepteze lucrurile, a revocat pe doi dintre consilierii numiți de guvern, pe domnii Leon Buter avocat și D. Nicolaescu, librar, fost mulți ani Președinte al Camerei de Comerț, înlocuindu-i cu d-nii Odisea Despoti misit, membru la

Camera de Comerț și Nestor Marinescu, căpitan pensionar; dar această revocare și înlocuire a provocat demisiunea a doi consilieri aleși, d-nii Tănăsă H. Gheorghiu și Abdula Hagi Zaid, comercianți.

Cum o va duce noul consiliu, compus din cei trei lefeșii și cei doi consilieri numiți în urmă, și cum va luera, vom avea destul timp a judeca: iar judecata noastră va fi cât se poate de dreaptă și severă, fiindcă ținem să facem actualului guvern, pe care l'am dorit atât, cel mai leal serviciu în Dobrogea, atât de lipsită de orice control al celor cari duc pe umerii lor grelele poveri ale Statului.

De la acest criteriu pornind, ținem să spunem d-lui ministru de Interne că, revocându-se cei doi consilieri, aleși de guvern, presupuși notabili în oraș, cari, conform art. 13 din legea comunelor urbane sunt numiți ca și ceilalți consilieri, pe un period de 4 ani, fără să se fi constatat și arătat că au cădut în vre-o vină din cele prevădute de art. 25 ale aceleiași legi, s'a creat un precedent rău și păgubitor orașului; căci, nici un om serios — dovada e făcută cu cei 20 inși, la căți prefectura s'a adresat în zadar în urmă — nu va mai primi onoarea gratuită de părinte al orașului, când știe că ori-când poate fi batjocorit, revocat, mai ușor de cât cel de pe urmă epistat de mahala.

D-l ministru făcea cu minte să disolve consiliul recalcitrant, și, vroind a menține pe actualul primar în capul comunei, se găsea în tot

orașul 8 oameni cari să voiască a lucra cu d-l Polizu-Mieșunești. Suntem siguri de aceasta. Sunt atâtia achițați după asemenea demnități în Constanța!

Nu s'a făcut; ne e teamă că acum e prea târziu.

P. Grigorescu.

Gospodărie chioară

La Primăria Constanței nu se ved lucrurile de cât cu un singur ochiu: acela al intereselor personale.

Ascultene bine onor. Guvern central în cele ce-l vom spune, sub acest titlu, în numerile ce vor urma, controleze cele ce vom spune, și va vedea că edilii actuali ai orașului nu urmăresc, în cele ce fac, de cât interesul personal al unei popularități bolnave, adânc sdruncinatoare a echilibrului bugetar al comunei.

Atât comisia interimară, prezidată de d-l Ion Bănescu, cât și complectul consiliului comunal, ști-eau că un deficit enorm — neplata ratei a 2-a de 137,000 lei a loturilor comunale vândute — amenința comuna, și cu toate acestea, a făcut cumpărături de materiale, petriș, savură și dale, ce stau și acum neîntrebuințate, pentru mai multe decii de mii de lei; a plătit mii de lei pentru analiza apei de la Caragea-Dirmen; a pavat trotuare de strade laterale cu bazalt; a făcut grădina de la Belidia și st. ade noi în partea de sus; reparații la cazino, muzică etc. toate cheltuieli noi *neprevăzute*, pe cari comuna le va plăti cu un deficit de cel puțin două sute mii de lei după o gospodărie de abia de câte-va luni.

În schimbul viitorului deficit nu se vede absolut nici o lucrare în oras, de cât reparații pe ici și colo, între cari pentru cele de la cazinul comunal s'a plătit 7000 de lei, aparentă fiind numai boiaua cu care s'a văpsit stâlpul Cazinului și chioșcurile de pe bulevard.

Cetitorii să ne erte că nu putem produce cifre precise, căci nu s'a făcut alcătuirea bugetului în exercițiu nici o espunere, obicinuită la formarea bugetelor.

Dacă nici la încheierea compturilor, la 30 Septembrie, nu se va

face o espunere detaliată a situațiunii financiare, va fi o dovadă că un haos nepătruns domnește în gospodăria comunei Constanța, mulțumită celor ce au disolvat, ne-latimp, fostul consiliu comunal.

Dar până ce vom putea produce cifre esacte, și situație limpede, pe care le așteptăm de la espunerea situației viitoare, să supunem aprecierii d-lui ministru de Interne următoarele:

Comuna are asvêrlite în piața financiară a Constanței mandate în valoare de peste una sută de mii de lei, pe care nimenea nu le mai primește, ca gagiū, nici pentru jumătate din valoarea lor.

Pe când comuna e amenințată de un deficit enorm, onorabili consilierii ai comunei sporesc cheltuielile mereu prin credite extraordinare și suplimentare, prin augmentări de lefuri, prin creațiuni de cheltuieli noi; iar pe de altă parte votează reduceri și suprimări de venituri înscrise în buget, ca: taxele asupra căruțelor încărcate ce intră în oraș, taxa jugăritului la jumătate, 5 bani de vită în loc de 10 cât se percepe de ani de zile; taxele asupra lemnelor, nisipului, fânului, paielor etc., ceea ce va da asemenea un deficit foarte mare în bugetul anului curent, — credem cel puțin 70,000 lei.

Peste toate aceste, tot pentru o popularitate bolnavă, pe care o urmăresc, pentru viitor, actualii oblăduitori ai orașului Constanța preface în patru rate anuale viitoare, ratele întârziate și cele exigibile anul curent din vîndarea pămînturilor comunale, pe când sequestre din cel puțin 10 părți bat la ușa primăriei!

Bine-voiasca d-l ministru de interne a da situațiunea economică-financiară a comunei Constanța pe mâinile unui conștiincios domn șef de biuroū din minister, să o examineze, și suntem siguri că se va lua cu mâinele de păr de inconșiența, de balamucul ce domnește la Primăria Constanței.

Am dis la constituirea actualului consiliu comunal, în numărul de la 16 Aprilie a. c. următoarele: «E destul să spunem că guvernul actual... a lăsat comuna fără bud-

get, prin disolvarea ne la timp a fostului consiliu comunal; din care pricină toate lucrările de edilitate stagnează, întrerupte fiind pentru cel puțin un întreg an de zile»

«Cine va trăi, va vedea că așa este». Profetia nu ne-a înșelat de loc.

Toate lucrările de aducerea apei, lucrări cari au costat pe comună, anul trecut, 90,000 lei, au fost părăsite; cele ale planului de infrumusețare, pentru cari s'au cheltuit cu un serviciu tehnic extraordinar vre-o 30,000 lei asemenea, bulevardul din capul stradei Mangalia, asemenea; clădirea unei școle și unei biserici în partea de sus, asemenea. Nici praful nu s'a ales din toate lucrările proiectate de foastele consilii comunale, și cu toate aceste ne amenință un deficit de care comuna Constanța nu va scăpa, întremându-se, o mare perioadă de ani viitori, pregătindu-se soarta ce a avut orașul Galați o serie de ani de zile.

Observațiuni Generale

asupra

Exploatarei carierelor Statului în Dobrogea

Este știut, cum că, după anexarea și parcelarea Dobrogei, toate pămînturile improductive, toate locurile petroase și nisipoase au fost declarate proprietate a Statului, sub denumirea generală de cariere. Grație naturei solului acestei provincii, se găsesc aci o mulțime de substanțe utile, ca: Marmoră, granit, piatră de construcție, piatră de var, gresii, nisip, argil, calin, quartz pentru fabricarea sticlăriei etc.

Până la anul 1895 exploatarea carierelor se făcea pe o scară mai puțin întinsă, iar de la acea dată a luat o nouă direcțiune, prin punerea în aplicare a legii Minelor, și prin avântul ce a luat la noi în țară diferitele construcțiuni, fie particulare, fie ale Statului. Din care causă, exploatarea carierelor în Dobrogea, a devenit de aci înainte o cestiune de importanță, care a preocupat pe Guvernul român în prima linie.

Prin punerea în aplicare a legii

Minelor, s'a înființat în Ministerul Domeniilor, un serviciu al minelor și carierelor, care până acum a luat o extensiune destul de însemnată, datorită numai oamenilor speciali ce conduc cu multă competență. Așa că, prin dezvoltarea treptată a acestui serviciu, secția carierelor posedă ați legi și regulamente deosebite, în ce privește exploatarea, este înzestrată cu o colecțiune bogată în eşantioane de minerale, pietre de construcție și un laborator de analize chimice, unde se fac experiențe asupra diverselor materiale ca cestiune tehnică.

Din punct de vedere administrativ, carierele din Dobrogea au fost grupate pe circumscripție, fiind dirijată fie-care circumscripție de

un Guard de carieră, și ajutat de mai mulți supraveghetori după necesitate; iar circumscripțiile în genere sunt puse sub controlul unui Șef de Regiune cu reședința în orașul Brăila. Cu toate că, în țara noastră lipsește o școală specială, pentru formarea guarzilor de mine și cariere, din care să se recruteze elemente bine preparate, în sensul de a îndruma exploatarea carierelor pe o cale largă de dezvoltare, totuși, actualul corp a guarzilor nu lasă așa mult de dorit, după cum cu multă ușurință să exprima unii oameni cunoscători în materie...!

Exploatarea directă a carierelor se face prin guarzi și supraveghetori, oameni muncitori și cu

pricepere, cărora pe lângă titlu¹⁾ nu le lipsește zelul și voința de a lucra. Roadele produse până azi, de administrația carierelor Statului, așa cum este ea organizată, sunt incontestabile. Și putem proba aceasta prin cifre: Venitul carierelor care în anii 1890—91 era de 24018 lei, în anii 1897—98 s'a urcat la însemnata cifră de 231498 lei.

Iată o tabelă generală, a veniturilor carierelor pe fie-care an, cu începere de la 1890 până la 1898, culeasă după un studiu statistic al carierelor din țară al d-ului Inginer de Mine C. Alimăneștianu.

¹⁾ Monitor Oficial No. 27 din 6.18 Maiu 1898, pag. 1.

Recapitulație generală a veniturilor

	1890-91		1891-92		1892-93		1893-94		1894-95		1895-96		1896-97		1897-98		2) Total general	
	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
Arendări . . .	15880	60	79076	59	11552	89	86375	91	38	1650	67020	36	70588	54	107102	70	640234	09
Permisuri . . .	7838	—	19366	—	21899	52	17605	—	29153	19	32958	55	86038	10	122023	38	336882	04
Din degradări de teren etc.	300	—	—	—	1267	—	2614	20	2614	20	—	—	46840	—	1791	—	9054	80
Venituri accidentale . . .	—	—	2630	—	6167	92	6555	40	22622	05	—	—	2557	28	581	05	41113	70
Total . . .	24018	60	101062	59	144887	33	113150	51	153026	24	99978	91	159652	32	231498	13	1027284	63

2) Veniturile sunt calculate numai până la 1 Ianuarie 1898.

În virtutea unui regulament, carierele după exploatarea lor sunt împărțite în cariere cu permisuri, adică cu o exploatare accidentală și în cariere arendate sau condate cu exploatare continuă. Primul caz se aplică mai cu seamă, carierelor, care din diverse împrejurări nu s'au putut arenda, ori se găsesse în condițiunile acelea în care Statul, crede a fi mai avantajos o exploatare prin permis. În acest fel de cariere Ministerul de Domenii prin agenții săi, acordă extrageri de materiale prin permise dându-se preferință priorității cererii.

Permisuniunea se acordă pe o porțiune determinată din carieră, sau se divide cariera în mai multe porțiuni, în cazul când ar exista mai multe permisuni, ce s'au liberat în aceeași epocă.

Exploatarea materialelor se face sub conducerea guardului, care în baza legii și a regulamentului de exploatare, indică permisionarului

modul cel mai rațional de a lucra invitându-l a ține seama de toate instrucțiunile ce i se dau.

Concesiunea se acordă descoperitorului unei cariere, primului permisionar, pe termen de 1—30 ani și pe o suprafață de 1—30 hectare. Perimetrul cerut se alege de permisionar pe risicul și pericolul său, fără ca ministerul se garanteze calitatea materialului. Toate condițiunile de exploatare să urmează ca și la carierele ce se iau în arenda.

Arendarea se obține prin licitație publică asupra carierelor, ce au mai fost exploatate, ori formează masive la zi ușor de a constata calitatea materialului. După aprobarea licitației și depunerea garanției definitive, se încheie între Minister și adjudecatar un contract regulat în dublu exemplar, unul pentru fie-care parte, fiind însoțit și de planul carierei; prin acel contract, arendașul și ia obligațiunea a se conforma tuturor

sarcinilor și modificărilor, ce se vor cere de Minister în timpul exploatarei, iar în cas de neurmă, arendașul își pierde garanția și cariera se scoate din nou în licitație. (art. 7 și 8 din regulament)

În puterea contractului obținut, arendașul are dreptul de a exploata ori-ce substanță ar găsi în carieră, afară de substanțele minerale ca minereuri metalice, cărbuni etc. care fac parte din clasa minereurilor propriu zise, și afară de obiectele îngropate, ce s'ar descoperi cu ocazia exploatarei și care aparțin exclusiv statului; asemenea el nu poate a se atinge de nici o urmă istorică (ziduri, monumente etc.) cari ar exista sau s'ar descoperi în cariera sa (art. 12).

Prin contractul încheiat, arendașul își ia obligațiunea față de Minister, de a se conforma tuturor instrucțiunilor ce se dau de administrația carierelor, și a îndeplini condițiunile de ameliorare,

ca, ast-fel treptat a se putea ajunge la o exploatare sistematică a carierei. Cu toate clauzele stipulate însă în contract, nu vom putea ajunge la o asemenea exploatare de cât cu mari dificultăți căci o piedică neîntreruptă la aceasta sunt chiar exploatarea de cariere.

(Va urma)

Titrat.

Informațiuni

Sunt aproape două luni de când județului Constanța e veduv de șeful său administrativ.

Transferat de la Tulcea fără voia sa, se vede, și numit prefect al Constanței, d-l Ion Nenitescu, fostul prefect al județului vecin, refuză a primi prefectura acestui județ, cu tot concediul de 70 zile ce a obținut până acum, la ambele județe împreună.

Unul dintre cei mai espermentați bărbați politici ne zicea astădată că e foarte greu a găsi 10 prefecti buni în toată țara, necum 30! Vedem și noi că așa e. De 22 de ani am avut în județul Constanța 18 prefecti, cu cei ce se va numi 19. Fivom mai fericiți de astădată? Să sperăm. Dintre actualii domni miniștri mai toți cunosc Dobrogea, în deosebi d-l C. Olănescu, ministru de interne.

Dacă nici acum nu se va numi omul trebuincios acestui județ, ci tot unul din acei ce sinchisesc ministerele, trebuie să disperăm de soarta acestei provincii.

Camera deputaților și Senatul s'au deschis în ziua de 25 curent, în sesiune extra-ordinară.

D-l Ministru al financelor a prezentat Camerei două proiecte de legi, unul al monopolului hârtiei de țigare și altul asupra impozitului de 6 bani de grad la decalitrul de țuică, tescovină și rachiul din vin său drojdie; iar la Senat proiectul de lege relativ la încetarea exploatarea de către stat a Salinelor de la Doftana și Ocenele Mari, cu începere de la 1. Aprilie 1901, urmând ca aceste Saline să fie arendate pentru fabricarea solei și alte derivate ale Sărei.

Atragem atențiunea d-lor proprietari și cultivatori asupra anunțului cu vânzarea de arbori fructiferi din grădina d-lui Ion M. Rîmniceanu, de la Cavaclar. D-nul Rîmniceanu nu poate avea de cât esențele cele mai alese. Cum nu sunt nici scump taxați arbuștii, deja aclimatați solului dobrogean, este tot ce poate fi mai recomandat pentru amatori.

În urma celor ce am scris în numărul ziarului nostru de la Iulie a. c. sub titlu «Cum se exploatează carierele statului din Dobrogea», am primit la 20 ale aceleși luni un lung articol intitulat *Observațiuni generale asupra exploatarea carierelor Statului din Dobrogea*, iscălit de un domn «titrat», căruia pentru interesul cauzei îi facem loc mai sus în coloanele ziarului făcând rezervele noastre în privința unor puncte în discuție, asupra cărora e necesar să revenim.

Campania lucrărilor de șiosele a început și să urmează cu multa activitate, grație împrejurărilor de timp și înlesnirea locuitorilor. O campanie mai bună ca aceasta ni se spune, n'a mai avut de mult județul nostru Constanța.

În toată Dobrogea e o mare uscăciune. În trei din patru părți ale Dobrogei mai n'a ploaie de loc, de peste 5 luni de zile. Nu se poate ara nici sămăna, iar vitele vor trebui puse pe nutreț cât de curând dacă seceta mai continuă.

Crimă.—În noaptea de 28 ale lunii curente s'a comis la Palazul mic, comuna Cierăcei, plasa Constanța, cea mai oribilă crimă. Economul Ștefan Burlacu a fost ucis de tâlhari și jefuit de bani, în tîrta sa, noaptea, probabil după ce ciobanii au plecat cu oile la pășune. Cadavrul nefericitului econom s'a găsit abia a doua zi la orele 10 dimineața, în mijlocul unei staule, întins pe spate și cu amândoi ochii scoși. Până în momentul când scrim aceste rânduri parchetul n'are nici o cunoștință de prinderea vre-unui omoritor.

Împrejurările acestui omor, are multă asemănare cu crima de la

Dolufac, aceeași comună, saversită acum câți-va ani.

Dimineața pleacă în localitate d-l procuror și judecătorul de instrucție, spre a ancheta cazul.

SPECIALITĂȚILE

Farmacistului Ion Berberianu—Constanța

Goudron China Berberianu. Cunoscut fiind de totă lumea, atât efectele sigure ale goudronului în afecțiunile organelor respiratorii, cât și acele ale cōjei de china în contra maladiilor care produc slabirea organismului, este natural ca *Goudronul China Berberianu*, adică medicamentul ce conține atât principi, activi ai goudronului cât și ai cōjei de china, să fie remediul cel mai sigur ce se poate întrebuița în contra *tusei, catarhelor bronchiale și decesiciei, bronchitei, astmei etc.*; Sticla 2 lei 50 b.

Prafuri contra guturii și Berberianu. Fac că prin simplă prisarea lor, guturaiul cel mai rebel să înceteze.

Cutia 1 leu.

Hârtie chimică Berberianu. Este cel mai bun emblastru ce se poate întrebuița în contra tuturor durerilor reumatismale ca: durerea de mijloc și de spate, dureri de siale, podagra, dureri de iritațiuni ale pieptului, nevralgii etc.; asemenea se mai poate întrebuița cu succes la *arsuri, bôle de rinichi, strivituri, degerături, boale scrofuloase, sciintituri etc.* Ruloul 1 leu.

Untura de pește de Norvegia prospătă de anul acostă se vinde cu 4 lei (albă) și 3 lei 50 bani (galbenă).

Un bogat asortiment de *Parfumerie* și *Săpunărie* străină și indigenă.

Depozit central:

Farmacia BERBERIANU—Constanța

ANUNCIU

La pepiniera din comuna Cavaclar, plasa Mangalia, județul Constanța, proprietatea D-lui I. M. R. se găsește de vânzare multe varietăți din cele mai rare de arbori fructiferi altoiți, cum perii, merii, cireșii, vișinii, cașișii etc.

Pe lângă acestea un număr foarte mare de nucii comune și nucii americane.

Prețul cu care se vînd este de trei lei bucată pentru cel mai mare de trei ani, doi lei pentru cel mai mic.

La TIPOGRAFIA «AURORA» se găsește de vânzare:

Tabele de recensământul tinerilor.

Tabele de rechiziții militare după toate modelele.

Interogatoriile pentru supuși străini și toate imprimările necesare autorităților.

Asemenea se găsește de vânzare **Borderourii de obor** cu 80 bani carnetul.